

Charakteristika vyučovacího předmětu - Český jazyk – 1. stupeň

Obsahové vymezení předmětu

Předmět Český jazyk je součástí vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*, která zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech Český jazyk a literatura a Cizí jazyk. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

V 1. ročníku má předmět komplexní charakter. Od 2. ročníku je vzdělávací obsah rozdělen do tří složek: Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova a Literární výchova.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím.

Psaní je součástí Komunikační a slohové výchovy. Realizuje se v menších časových celcích, než je vyučovací hodina.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednost porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí své základní čtenářské návyky.

Časové vymezení předmětu

Vzdělávací obor *Český jazyk a literatura* má týdenní časovou dotaci v 1. ročníku 9 hodin, ve 2. ročníku 10 hodin, ve 3. ročníku 9 hodin, ve 4. ročníku 7 hodin a v 5. ročníku 7 hodin.

Organizační vymezení předmětu

Výuka Českého jazyka probíhá v kmenových třídách, v počítačové učebně (jsou zde nainstalovány výukové programy přiměřené věku žáků), výuka je obohacena o knihovnické lekce ve spolupráci s knihovnou v Poštorné, o různá kulturní představení, o mimoškolní četbu, o nabídku knih z Klubu čtenářů a o projektové vyučování. Žáci mají také k dispozici školní knihovnu s informačním centrem.

Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k získávání klíčových kompetencí

Vzdělávací obsah Českého jazyka směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí, což je souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.

Kompetence k učení

- pomáhat žákům pracovat s textem a kriticky hodnotit výsledky učení

- uvědomovat si smysl a cíl učení

Kompetence k řešení problémů

- vést k hledání různých řešení problémů, k jejich rozpoznávání a pochopení

Kompetence komunikativní

- komunikovat se spolužáky, s učiteli a s ostatními
- umožnit obhajovat své argumenty vhodnou formou
- vést žáky k zájmu o přátelské vztahy ve třídě i mezi třídami

Kompetence sociální a personální

- podporovat práci ve skupině
- usměrňovat vzájemnou pomoc
- dodržovat společně dohodnutá pravidla chování
- vést žáky k poskytnutí pomoci a k požádání o ni
- oceňovat zkušenosti druhých lidí a čerpat z nich poučení

Kompetence občanské

- odmítat fyzické a psychické násilí
- respektovat přesvědčení druhých lidí
- chránit naše i cizí tradice a kulturní i historické dědictví

Kompetence pracovní

- využívat a rozvíjet u žáků získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje a přípravy na budoucnost
- vést k objektivnímu sebehodnocení
- pomáhat v orientaci ve vybraných aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru

Kompetence digitální

- umožňujeme žákům práci s textem v digitální podobě
- při práci s informačními zdroji vedeme žáky k dodržování autorského práva, ochraně osobních údajů a vlastní bezpečnosti, k dodržování licencí duševního vlastnictví atd.,
- vedeme žáky k tomu, aby využívali digitální technologie ke komunikaci a zároveň zkvalitňovali jazykovou a obsahovou úroveň této komunikace.
- klademe důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledají, a na ověřování informací z více zdrojů
- učíme žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdílení výsledků samostatné nebo společné práce
- umožňujeme žákům využívání online slovníků (slovník spisovné češtiny, slovník cizích slov)

Zařazení průřezových témat v předmětu

Do předmětu je integrováno ve 2. ročníku průřezové téma

Environmentální výchova

- umožňuje žákům v Komunikační a slohové výchově sledovat a uvědomovat si vztahy mezi člověkem a životním prostředím

Ve 3. ročníku je do předmětu integrováno průřezové téma

Multikulturní výchova

- je dána především tématy, která se zabývají mezilidskými vztahy, vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin